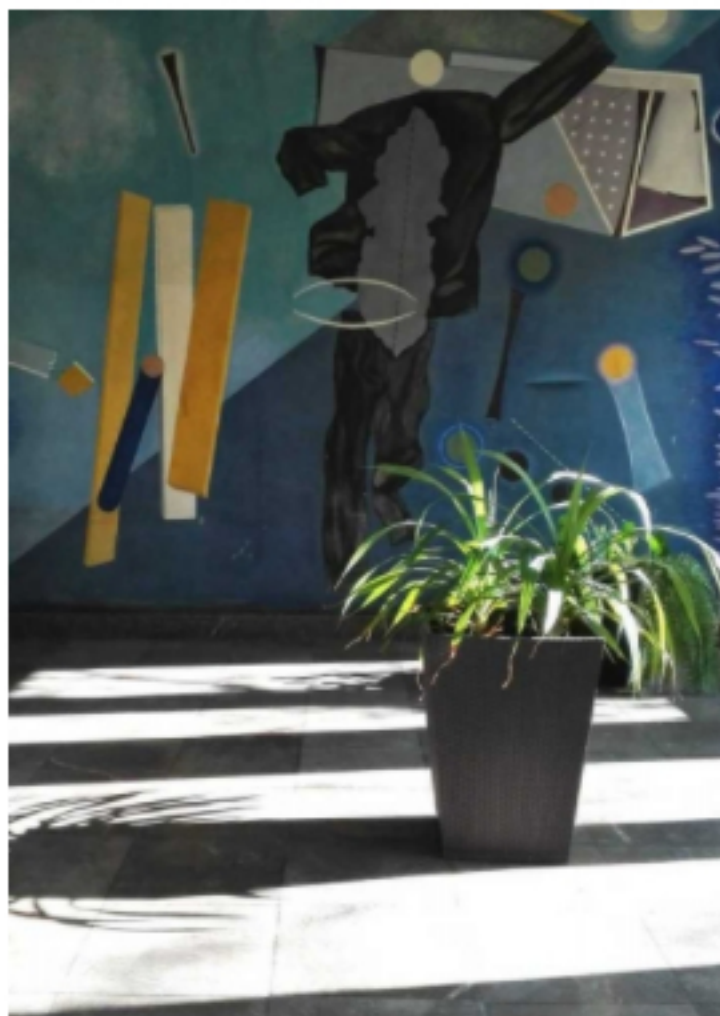

Artyści łódzkiej awangardy we wnętrzach księżnicy

01-04-2019

Publikujemy, zapowiadane w numerze poprzednim numerze *Kroniki*, sylwetki Stanisława Fijałkowskiego i Mieczysława Szadkowskiego, autorów dzieł sztuki zdobiących wnętrza Biblioteki Uniwersytetu Łódzkiego.

Są nimi łódzcy artyści plastycy, absolwenci i wykładowcy Akademii Sztuk Pięknych im. Władysława Strzemińskiego w Łodzi, uczniowie patrona tej uczelni.

Stanisław Fijałkowski, malowidło ścienne, 492x393 cm (1960); hol Biblioteki Uniwersytetu Łódzkiego, pierwsze piętro

Fot. Maria Walaszczyk

Stanisław Fijałkowski (ur. 1922)

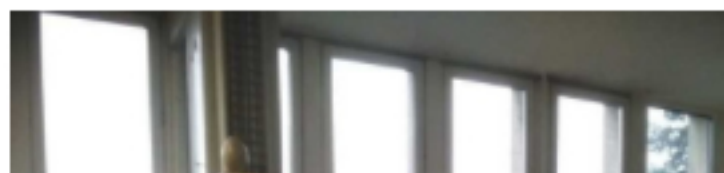
Malarz i grafik, teoretyk sztuki. W latach 1946–1951 studiował w Państwowej Wyższej Szkole Sztuk Plastycznych w Łodzi pod kierunkiem Władysława Strzemińskiego, Stefana Wegnera i Ludwika Tyrowicza. Był pedagogiem w macierzystej uczelni (1947–1993); od roku 1983 profesorem. Pełnił funkcje prorektora i dziekana Wydziału Grafiki. Stanowisko prorektora utracił w 1968 r., co było konsekwencją poparcia protestujących studentów. Wykładał też za granicą: w Mons (1978, 1982), Giessen (1989–1990), Marburgu (1990). Jest laureatem Nagrody Krytyki Artystycznej im. Cypriana Norwida, Nagrody im. Jana Cybisa i wielu innych wyróżnień. Jako pierwszy w Polsce przetłumaczył teksty Wasyła Kandinskiego (*Punkt i linia a płaszczyzna* oraz *O duchowości w sztuce*), oba wydane drukiem oraz Kazimierza Malewicza *Świat bezprzedmiotowy*. W roku 2002 otrzymał tytuł doctor honoris causa Akademii Sztuk Pięknych w Łodzi.

Specjalizował się w grafice i architekturze wnętrz, jednak jego twórczość to przede wszystkim malarstwo. Jak podkreślają krytycy sztuki, nie można zaliczyć go do kontynuatorów *szkoły Strzemińskiego*; jego dzieła są syntezą sztuki abstrakcyjnej i symbolicznej. Obecne w jego malarstwie figury geometryczne, takie jak koła, trójkąty i kwadraty, występują jako symbole rozpoznawalne we wszystkich kulturach. Proste środki plastyczne stosowane przez artystę przekazują bogate treści symboliczne. Ważne dla tego twórcy jest zaangażowanie emocjonalne odbiorcy, ponieważ tylko wtedy uchwyci on treści duchowe i przesłanie wynikające z dzieła.

Z początków twórczości Fijałkowskiego (lata pięćdziesiąte) zachowało się kilka obrazów – pejzaży, utrzymanych w konwencji postimpresjonistycznej. Był to czas, kiedy artysta nie brał udziału w oficjalnych wystawach i unikał propagandowej tematyki. Pierwsza jego indywidualna ekspozycja zorganizowana została w roku 1957 w łódzkim Biurze Wystaw Artystycznych. Lata sześćdziesiąte to czas, w którym krystalizowały się poglądy twórcze Fijałkowskiego, a także powrót do grafiki (linoryt, drzeworyt, sporadycznie litografia). Stosowane przez artystę w tym okresie małe formaty płócien korespondowały z jego koncepcją twórczą, aby nie przerywać procesu powstawania dzieła. Datyienne zastępują tytuły obrazów i tylko nieliczne z nich mają oryginalne nazwy – imiona lub tajemnicze podpisy. Obrazy bardzo często tworzone były jako cykle, np. powstałe w latach siedemdziesiątych symboliczne *Autostrady*. Styl jego malarstwa to surowe kompozycje i oszczędne kolory. Uznawany jest za jednego z najwybitniejszych przedstawicieli polskiej sztuki współczesnej.

Laureat wielu nagród oraz wyróżnień za działalność artystyczną, pedagogiczną oraz społeczną. Jego prace znajdują się w zbiorach, m.in., muzeów narodowych w Warszawie, Krakowie, Poznaniu, Wrocławiu i Szczecinie; Muzeum Sztuki w Łodzi, w zbiorach muzeów zagranicznych: Wiednia, Skopje, Hamburga, Londynu, Drezna, Hanoweru, Nowego Jorku i Moskwy.

Malowidło ścienne autorstwa Stanisława Fijałkowskiego znajduje się na pierwszym piętrze starego gmachu Biblioteki Uniwersytetu Łódzkiego. Projekt malowidła (olej, płyta pilśniowa) powstał w 1959 r., a rok później artysta namalował jego finalną wersję ścienną, o wymiarach 492x393 cm.

Mieczysław Szadkowski
(1920–1990)

Mieczysław Szadkowski, *Akt*, gipsowa rzeźba, 150x140 cm (1957); hol Biblioteki Uniwersytetu Łódzkiego, drugie piętro

Fot. Marzena Kowalska

Mieczysław Szadkowski (1920–1990)

Polski artysta rzeźbiarz i rysownik oraz pedagog. W latach 1946–1951 studiował w Państwowej Wyższej Szkole Sztuk Plastycznych w Łodzi, a od roku 1948 był pedagogiem. W 1951 r. otrzymał dyplom na Wydziale Architektury Wnętrz w specjalizacji rzeźba. Jego nauczycielami byli: prof. Władysław Strzemiński, prof. Jerzy Mazurczyk, prof. Stefan Wegner, prof. Marian Wimmer i prof. Stefan Derkowski.

Pracował na stanowiskach: zastępcy asystenta, adiunkta, starszego wykładowcy i od roku 1966 – docenta habilitowanego na Wydziale Ubioru.

W latach 1951–1987 zatrudniony był jako pedagog w Pracowni Rzeźby w łódzkiej uczelni. Pełnił funkcje prodziekana Wydziału Ubioru (1966–1969), dziekana Wydziału Tkaniny (1969–1971), kierownika Zakładu Wybranych Zagadnień

Plastycznych (1971–1972) i kierownika Katedry Kształcenia Ogólnoplastycznego (1972–1975).

Studiowanie rzeźby na ówczesnym Wydziale Architektury Wnętrz w pracowni prof. Jerzego Mazurczyka pozwoliło mu opanować warsztat realistyczny i dyscyplinę potrzebną w późniejszych realizacjach twórczych. Zasadniczy jednak wpływ na postawę, ukształtowanie artystyczne i świadomość twórczą wywarł na artystę Władysław Strzemiński. Fascynacji jego osobowością, sztuką, poglądami zawdzięczał Szadkowski nowoczesne rozumienie formy, konstruktywistyczne myślenie, świadome kształtowanie bryły, dążenie do syntezy kształtów, a także rozumienie rzeźby jako kompozycji przestrzeni.

Był artystą związanym z dziejami PWSSP w Łodzi oraz środowiska plastycznego tego miasta. Tworzył w zakresie rzeźby kameralnej i monumentalnej oraz rysunku. Był autorem wielu prac rzeźbiarskich, w tym kilku pomników. Brał czynny w konkursach, wystawach okręgowych i ogólnopolskich, otrzymując wielokrotnie nagrody i wyróżnienia. W roku 1987 przeszedł na emeryturę.

Był człowiekiem wrażliwym, skromnym i pracowitym, zapalonym pedagogiem i bezkompromisowym twórcą z bogatym dorobkiem artystycznym. Lubiano go za takt, dyskrecję i osobisty urok, a szanowano za oddanie sztuce, którą zajmował się z zamiłowania, a nie dla kariery i osobistych korzyści. Należał do artystów, którzy tworzyli kulturę Łodzi.

W Bibliotece Uniwersytetu Łódzkiego hol na drugim piętrze zdobi *Akt* – gipsowa rzeźba o wymiarach 150x140 cm, autorstwa Mieczysława Szadkowskiego z roku 1957.

Oprac.:

Maria Walaszczyk

Marzena Kowalska